

TURNUSY REHABILITACYJNE

warunki jakie należy spełnić, by ubiegać się o dofinansowanie, tryb składania i rozpatrywania wniosków

Turnus rehabilitacyjny jest zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników (np. poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, udział w innych zajęciach przewidzianych w programie turnusu).

Turnusy są organizowane dla osób niepełnosprawnych o zbliżonych potrzebach (w zbliżonym wieku lub rodzaju niepełnosprawności).

Kto może uczestniczyć w turnusie?

Z turnusów rehabilitacyjnych mogą korzystać osoby niepełnosprawne, które posiadają ważne orzeczenie:

- o niepełnosprawności (dot. osób poniżej 16 r.ż.),
- o zaliczeniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (dot. osób powyżej 16 r.ż.)

lub

- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów (dot. osób pełnoletnich)¹.

W turnusie może także uczestniczyć opiekun (rodzic) danej osoby niepełnosprawnej o ile lekarz stwierdzi taką potrzebę.

Na turnus kieruje lekarz, pod którego opieką znajduje się dana osoba niepełnosprawna (zapisy rozporządzenia nie precyzują czy ma być to lekarz specjalista czy lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. W praktyce, warto jednak zadbać o to, by zaświadczenie wypełniał lekarz specjalista).

Dofinansowanie do kosztów turnusu

Osoba niepełnosprawna lub jej przedstawiciel ustawowy (rodzic) może ubiegać się o dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środkami tymi dysponują Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie (PCPR). Wnioski należy składać do PCPR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania danej osoby niepełnosprawnej. Ważną rolę odgrywają tu także dochody rodziny.

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie, pod warunkiem, że:

- została skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod którego opieką się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie rehabilitacyjnym organizowanym w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków prowadzonego przez wojewodę,
- wybierze organizatora turnusu, który posiada aktualny wpis do rejestru organizatorów,
- będzie uczestniczyła w zajęciach przewidzianych w programie turnusu, który wybrała,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry podczas turnusu ani nie będzie opiekunem innego uczestnika turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości dochodu wraz z informacją o liczbie osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym,
- w przypadku turnusu, którego program przewiduje także zabiegi fizjoterapeutyczne, przedstawi podczas pierwszego badania lekarskiego na turnusie zaświadczenie lekarskie o aktualnym stanie zdrowia, w szczególności o chorobie zasadniczej, uczuleniach i przyjmowanych lekach.

---

¹ Orzeczenia te wydaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy ubieganiu się m.in. o rentę socjalną.

O dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mogą ubiegać się osoby, których **przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych**, (przychody netto, po odliczeniu podatków i składek, płaconych alimentów – jest to ten sam dochód, który bierze się pod uwagę przy staraniach o uzyskanie zasiłku rodzinnego, świadczenia pielęgnacyjnego) podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym **w kwartale poprzedzającym złożenie wniosku** nie przekracza:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej

ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych za ten sam rok kalendarzowy O aktualnych wysokościach tych kwot można dowiadywać się m.in. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Uwaga: Dofinansowanie uzyskuje się tylko raz w danym roku kalendarzowym.

W sytuacji gdy przekroczone zostaną ww. kwoty dochodu dofinansowanie jest pomniejszane o kwotę, o którą ten dochód został przekroczony. W przypadku uzasadnionym trudną sytuacją materialną lub losową osoby niepełnosprawnej lub jej rodziny dofinansowanie to może być przyznane bez pomniejszania tej kwoty.

O dofinansowanie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej, o ile jego obecność zaleci lekarz. Jednak dofinansowanie to przysługuje w przypadku opiekunów osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym czyli orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy lub orzeczeniem o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji) oraz w przypadku opiekunów osób do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością.

W przypadku ubiegania się o to dofinansowanie opiekun nie może pełnić funkcji członka kadry na turnusie, nie może także być osobą niepełnosprawną wymagającą opieki innej osoby. Osoba ta musi być pełnoletnia bądź musi mieć ukończone 16 lat i być wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej.

Przyznane dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie przekazywane jest bezpośrednio na rachunek bankowy organizatora turnusu (nie trafia do rąk osoby niepełnosprawnej, jej opiekuna). Przyznane dofinansowanie uczestnictwa osoby niepełnosprawnej w turnusie rehabilitacyjnym może być wykorzystane jedynie przez osobę, której zostało przyznane. W przypadku, gdy pobyt na turnusie (także dotyczy to pobytu opiekuna) ulegnie skróceniu z przyczyn innych niż losowe osoba niepełnosprawna (lub opiekun) ponosi koszty pobytu na tym turnusie.

Wnioski o dofinansowanie składane są osobiście przez osobę zainteresowaną lub za pośrednictwem jej opiekuna albo organizatora turnusu.

Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć:

- kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub kopię orzeczenia bądź wypisu z treści orzeczenia traktowanego na równi z tym orzeczeniem (orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy, orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy, orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji), albo kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- wniosek lekarza, pod którego opieką znajduje się osoba niepełnosprawna, o skierowanie na turnus rehabilitacyjny.

Jeżeli wniosek lub złożona dokumentacja są niekompletne lub źle wypełnione PCPR zawiadamia o tym wnioskodawcę w ciągu 10 dni od ich złożenia. Wnioskodawca jest w takim wypadku wzywany do usunięcia błędów, uzupełnienia dokumentacji w ciągu 30 dni od otrzymania zawiadomienia. Nie usunięcie tych uchybień powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.

Wnioski o dofinansowanie rozpatrywane są w ciągu 30 dni od ich złożenia. Przy rozpatrywaniu wniosków bierze się pod uwagę stopień i rodzaj niepełnosprawności osoby zainteresowanej oraz wpływ niepełnosprawności na możliwość realizacji przez nią kontaktów społecznych w życiu codziennym. Na korzyść działa także fakt nie korzystania przez wnioskodawcę z dofinansowania w roku poprzednim. Pierwszeństwo w uzyskaniu dofinansowania mają osoby niepełnosprawne, które posiadają orzeczenie o zaliczeniu do znacznego bądź umiarkowanego stopnia niepełnosprawności oraz osoby niepełnosprawne do 16 roku życia, albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

Uwaga: uzyskanie dofinansowania w danym roku nie wyklucza jego otrzymania w roku następnym.

PCPR w ciągu 7 dni od dnia rozpatrzenia wniosku zawiadamia pisemnie wnioskodawcę o sposobie jego rozpatrzenia. Informacja ta zawiera: imię i nazwisko, adres i numer PESEL albo numer dowodu tożsamości, informację o wysokości przyznanego dofinansowania (także dla opiekuna), uzasadnienie w przypadku nie przyznania dofinansowania.

Ze środków PFRON nie jest dofinansowywane uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym finansowanym w całości lub w części ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia.

Wysokość dofinansowania:

- **dla osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawnej do 16 r.ż. oraz osoby niepełnosprawnej w wieku 16–24 lata uczącej się i niepracującej**, bez względu na stopień niepełnosprawności - wynosi 27% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale²,
- **dla osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności** - 25% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale,
- **dla osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności** - 23% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale,
- **dla opiekuna osoby niepełnosprawnej** - 18% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale,
- **dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej** niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności - 18% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale.

Kwoty dofinansowania są zaokrąglane do pełnego złotego.

Uwaga: informacje dot. aktualnych wysokości wymienianych wyżej kwot można uzyskać w PCPR.

W szczególnie trudnej sytuacji życiowej osoby niepełnosprawnej dofinansowanie dot. jej pobytu na turnusie oraz pobytu opiekuna może zostać podwyższone do 35% przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa powyżej. Podwyższenie dofinansowania dot. opiekuna może nastąpić o ile zamieszkuje on wspólnie z osobą niepełnosprawną lub jeżeli osoba ta ponosi koszty jego uczestnictwa w turnusie.

W sytuacji znacznego braku w PFRON-ie środków w stosunku do zgłoszonych potrzeb wysokość dofinansowania dot. osoby niepełnosprawnej, jak i jej opiekuna może być obniżona, jednak nie więcej niż o 20% powyższych kwot.

---

² przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej ogłaszane jest przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.). **Informacje dot. aktualnych wskaźników można znaleźć na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego - www.stat.gov.pl/komunikaty/ oraz na stronie internetowej ZUS – www.zus.pl (aktualne wysokości stawek).**

W ciągu 30 dni od otrzymania powiadomienia o przyznaniu dofinansowania, ale nie później niż na 21 dni przed rozpoczęciem turnusu, osoba zainteresowana informuje powiatowe centrum pomocy rodzinie o turnusie rehabilitacyjnym, w którym będzie uczestniczyła.

PCPR po otrzymaniu informacji o wyborze turnusu rehabilitacyjnego w ciągu 7 dni sprawdza w rejestrze ośrodków i organizatorów:

- czy wybrany ośrodek i organizator turnusu posiadają wpis do rejestru ośrodków i organizatorów, obejmujący okres trwania turnusu wybranego przez osobę niepełnosprawną,
- czy ośrodek, w którym odbędzie się turnus, jest uprawniony do przyjmowania osób niepełnosprawnych z określonymi w orzeczeniu lub we wniosku lekarskim dysfunkcjami lub schorzeniami,
- czy organizator tego turnusu rehabilitacyjnego jest uprawniony do organizowania turnusu wybranego przez osobę niepełnosprawną z określonymi w orzeczeniu lub we wniosku lekarskim dysfunkcjami lub schorzeniami.

Jeżeli nie są spełnione powyższe warunki PCPR w terminie 7 dni informuje osobę niepełnosprawną o konieczności dokonania wyboru innego ośrodka lub organizatora turnusu rehabilitacyjnego. W wypadku nie dokonania nowego wyboru nie zostanie przyznane dofinansowanie.

Warunkiem otrzymania dofinansowania jest także otrzymanie przez PCPR od organizatora turnusu oświadczenia o możliwości uczestniczenia wnioskodawcy w turnusie wskazanym przez niego (musi to nastąpić nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem tego turnusu). Przekazanie dofinansowania z PCPR do organizatora turnusu następuje w terminie 7 dni od dnia otrzymania oświadczenia organizatora turnusu, jednak nie później niż na 7 dni przed dniem rozpoczęcia tego turnusu.

W przypadku gdy PCPR nie otrzyma w określonym terminie oświadczenia od organizatora turnusu ma prawo odmówić przekazania przyznanego dofinansowania. W takiej sytuacji powinna o tym fakcie być powiadomiona osoba niepełnosprawna.

Turnusy rehabilitacyjne mogą być organizowane:

- przez osoby fizyczne, które prowadzą działalność gospodarczą, osoby prawne i inne jednostki nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą przez min. 2 lata działalność na rzecz osób niepełnosprawnych i uzyskały wpis do rejestru organizatorów (rejestr ten prowadzi wojewoda),
- **wyłącznie w ośrodkach, które uzyskały wpis do rejestru ośrodków** (rejestr ten prowadzi wojewoda, jest on dostępny w powiatowym centrum pomocy rodzinie),
- w domach pomocy społecznej lub innych placówkach opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, które nie są ich stałymi podopiecznymi.

Rodzaje dofinansowanych turnusów

Ze środków PFRON dofinansowywane są następujące rodzaje turnusów:

- usprawniająco-rekreacyjne,
- rekreacyjno-sportowe i sportowe,
- szkoleniowe,
- psychoterapeutyczne,
- rozwijające zainteresowania i uzdolnienia,
- nauki niezależnego funkcjonowania z niepełnosprawnością.

Turnusy rehabilitacyjne mogą być organizowane dla następujących grup osób niepełnosprawnych:

- z dysfunkcją narządu ruchu, z wyłączeniem osób poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- z dysfunkcją narządu ruchu poruszających się na wózkach inwalidzkich,
- z dysfunkcjami narządu słuchu,

- z dysfunkcją narządu wzroku,
- z upośledzeniem umysłowym,
- z chorobą psychiczną,
- z padaczką,
- ze schorzeniami układu krążenia,
- z innymi schorzeniami lub dysfunkcjami niż wymienione powyżej (w tej grupie znajdują się także turnusy dla osób z autyzmem).

Turnusy rehabilitacyjne są organizowane w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej wyłącznie na terenie kraju. Minimalna liczba uczestników wynosi 20 osób, a czas trwania - 14 dni.

Łączny czas trwania zajęć indywidualnych i grupowych na turnusie powinien wynosić 6 godz. dziennie, a dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz osób z upośledzeniem umysłowym minimum 7 godz. dziennie.

Zwolnienie w pracy

W sytuacji gdy osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności pracuje i ma zamiar uczestniczyć w turnusie rehabilitacyjnym przysługuje jej prawo do zwolnienia od pracy w wymiarze do 21 dni roboczych (nie częściej niż raz w roku).

Gdzie uzyskać informacje nt. organizatorów turnusów rehabilitacyjnych?

Centralną bazę danych ośrodków i organizatorów turnusów posiadających wpis do rejestru wojewody prowadzi Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Baza ta jest dostępna na stronie internetowej: www.ebon.mps.gov.pl

Ponadto informacje dot. ośrodków i organizatorów turnusów, którzy posiadają wpisy do odpowiednich rejestrów posiadają powiatowe centra pomocy rodzinie.

Wiele z organizacji pozarządowych pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych organizuje turnusy rehabilitacyjne lub posiada informacje, oferty dotyczące turnusów. Informacji można szukać także w Krajowym Centrum Organizacji Turnusów Rehabilitacyjnych w Warszawie, ul. Gałczyńskiego 4, tel.: 0-22 826-48-22.

W Warszawie wnioski o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym można składać w:

1. Miejskim Ośrodku Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mieszczącym się w Stołecznym Centrum Osób Niepełnosprawnych ul. Andersa 1, tel. 022 620-66-25, 022 620-66-82, 022 654-13-49 czynne w poniedziałek w godz. 10.00 – 18.00, od wtorku do piątku w godz. 8.00 – 16.00
2. Urzędzie Dzielnicy najbliższym miejscu zamieszkania wnioskodawcy
3. Ogólnomiejskim Punkcie Obsługi Mieszkańców na Stacji Metro Centrum

Podstawa prawna:

ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r., Nr 123, poz. 776 z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., Nr 230, poz. 1694)

Opracowanie to ma charakter informacyjny i nie stanowi wykładni prawa